

I Z V J E Š T A J

SA JAVNOG UVIDA I JAVNE RASPRAVE O NACRTU ODLUKE O PROGLAŠENJU
ZAŠTIĆENOG PODRUČJA SPOMENIK PRIRODE „PARK MUZEJA NA TOPOLICI U BARU“,
ČIJI JE SASTAVNI DIO STUDIJA ZAŠTITE ZA ZAŠTIĆENO PODRUČJE „PARK MUZEJA NA
TOPOLICI U BARU“

ODRŽANIH U PERIODU OD 21.09 DO 11.10.2020. GODINE

U skladu sa članom 33 Zakona o zaštiti prirode i Odlukom o učešću lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova (»Sl. list RCG – opštinski propisi«, br. 33/05 i 23/12), Nacrt odluke o proglašenju zaštićenog područja spomenik prirode „Park muzeja na Topolici u Baru“ sa Studijom zaštite dostavljeni su svim mjesnim zajednicama, objavljeni na zvaničnom sajtu Opštine Bar, www.bar.me, dok je obavještenje za zainteresovanu javnost objavljeno u Dnevnom listu »Pobjeda«.

U okviru aktivnosti na organizovanju javne rasprave, donešen je Program održavanja javne rasprave, kojim su kao ciljne grupe utvrđeni građani u svim mjesnim zajednicama u Opštini Bar, nevladine organizacije i stručni dio javnosti sa rokovima i mjestima održavanja javne rasprave. U skladu sa Programom, Sekretarijat za komunalno stambene poslove i zaštitu životne sredine Opštine Bar organizovao je javnu raspravu, **u petak 07.10.2020. godine, sa početkom u 13 časova.**

Na raspravi, predstavnik Agencije za zaštitu životne sredine (obrađivač Studije zaštite) i Sekretarijata za komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine upoznali su građane sa sadržinom i svrhom donošenja predmetne Odluke i Studije zaštite. Takođe, davali su usmene odgovore na sva postavljena pitanja.

O primjedbama, predlozima i sugestijama učesnika javne rasprave, Sekretarijat je zauzeo stavove na sjednici održanoj nakon isteka roka za održavanje javne rasprave. Većina izloženih primjedbi, predloga i sugestija nije se odnosila na nacrt Odluke i Studiju zaštite, ali Sekretarijat je dao odgovore iz dijela svoje nadležnosti.

Miodrag Banović je podržao predložene odredbe odluke i Studije zaštite i istakao je da se smatra za potrebnim pokrenuti postupak zastitu Šume Lekovića I plaže Žukotrlica na kojoj se nalaze borovi pa je samim tim jedinstvena na cijelom primorju. Takođe, je postavio pitanje da li postoji mogućnost da se zastitu parkovi maslina koji su posaćeni posrestvom NVO „Info sport“. Takođe, istakao je doprinos ove NVO kada je u pitanju sadnja maslina na javnim površinama i naveo probleme sa kojima se suočava prilikom njihovog održavanja i sadnje na raznim lokacijama po gradu.

Anastasija Miranović istakla je da je Park jedan od značajnih objekata prirode na teritoriji opštine Bar I da čini jedinstvenu cjelinu sa Dvorcem I da treba posebnu pažnju posvetiti valorizaciji kroz eventualno naplaćivanje ulaznica posjetiocima parka. Takođe, je navela nedoumicu u odnosu na Studiju zastitu, da li je na lokaciji parka može biti izgrađen neki novi objekat jer smatra da to nije potrebno imajući u vidu ograničen prostor I već izgrađene objekte.

Stav Sekretarijata:

Predmetne primjedbe se ne odnose na nacrt odluke već su sadržane u Odluci o komunalnom redu u dijelu koji se odnosi na održavanje i očuvanje javnih zelenih površina, pa samim i tim i maslina na javnim površinama.

Tokom trajanja javne rasprave Sekretarijat za komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine dobio je pisane primjedbe, predloge i sugestije JU "Kulturni centar", NVO "Gradionica" i DOO "De wine company" (restoran "Knjaževa bašta") putem e-mail-a, koji se odnose na sledeće:

JU "Kulturni centar" - Uz konstataciju da predmetna Studija predstavlja značajan i koristan dokument, čijim bi se implementiranjem umnogome unaprijedilo stanje parka, kao i omogućila adekvatna kulturno-turistička valorizacija, ukazati sledeće komentare.

- U Odluci i Studiji problematičan je sam naziv parka gdje titulira kao PARK MUZEJ. Zakonom o muzejskoj djelatnosti, kao i drugim srodnim zakonima i podzakonskim aktima, precizirano je što i kako nešto može biti ozvaničeno kao muzej, pa se to ovdje neće elaborirati. Molimo donosioca date Odluke da istu u ovom pogledu preispita. Isto se odnosi i na naziv predmetne Studije.

Stav Sekretarijata: Rješenjem o zastitu objekata prirode Republičkog zavoda za zastitu prirode br. 01 - 957 od 12. Decembra 1968 godine kao hortikulturni objekat je zaštićen "Park muzeja na Topolici u Baru". Članom 29 Zakona o zastitu prirode definisano je da vrednovanje zaštićenih područja vrši se studijom zaštite ili studijom revizije zaštićenog područja i na osnovu druge stručne dokumentacije. Dalje, članom 35 je definisano da ukoliko se na osnovu naučnih saznanja utvrdi da je došlo do promjene na pojedinim vrstama zaštićenih područja pokreće se postupak revizije. Cijeneći da je naziv zaštićenog prirodnog dobra "Park muzeja na Topolici u Baru" definisan navedenim Rješenjem, studijom revizije zaštićenog prirodnog dobra ne može se mjenjati njegov naziv već se utvrđuje da li je zaštićeno područje izgubilo odlike zbog kojih je proglašeno zaštićenim područjem. Stim i vezi, prihvata se primjedba i umjesto "Park muzej na Topolici u Baru" treba da stoji "Park muzeja na Topolici u Baru".

- U nacrtu predmetne Odluke stoji: „*Područje Spomenika prirode „Park muzej na Toplici“ u Baru, predstavlja integrисано kopnено parkovsko заштићено подручје оивићено zidanom ogradom u čijem sastavu je Dvorac kralja Nikole.....*“. Skrećemo pažnju, da je, upravo, suprotno - dvorski park je u sastavu dvorskog kompleksa na Topolici (u čijem sastavu je, pored objekta dvorca, dvije kule stražare, staklene/knjaževe bašte, tzv.malog dvorca, dvorske kapelice i dvorski park - opisni pridjev ga lijepo određuje i smješta gdje mu je mjesto). Napominjemo, da je Dvorski kompleks kralja Nikole na Topolici 1957. zaštićen i kategorisan kao spomenik kulture države Crne Gore, a 11 godina kasnije, 1968. se dvorski park zakonski zaštićuje kao spomenik prirode. Izmjenom zakonske regulative i terminologije, danas je dati kompleks zaštićen kao **kulturno dobro od nacionalnog značaja**. Dakle, nije park bio osnov za izgradnju dvorca, već dvorac kao svoj sadržaj ima u svom neposrednom okruženju park.

Stav Sekretarijata: Primjedba se prihvata. Ovaj izuzetno vrijedan prostor koji ima značajnu kulturnu i prirodnu dimenziju je zaštićen po dva osnova jedan je zaštita dvorskog kompleksa kralja Nikole koja datira iz 1957. god. kada je ovaj objekat zaštićen kao spomenik kulture a kasnije 1968. god. kao kulturno dobro od nacionalnog značaja. Drugi aspekt je zaštita parkovskog kompleksa koja datira iz 1968 god, kada je ovaj prostor zaštićen kao hortikulturni objekat a kasnije preimenov kao spomenik prirode. Shodno tome riječ je o prostoru koji predstavlja jedinstvenu kulturnu i prirodnu cjelinu od lokalnog i nacionalnog značaja. Samim tim je ne samo u odluci nego i u programskim opredjeljenjima i razvoju ovog prostora potrebno napraviti kompromis u načinu upravljanja ovim vrijednim prostorom.

- U članu 8. predmetnog nacrtu Odluke, stoji: „ Spomenikom prirode „Park muzej na Toplici“ u Baru upravljaće Opština Bar.“ Naravno, podrazumijeva se

ispunjavanje/poštovanje određenih zakonskih (pred)uslova - akata, odgovoarajućeg stručnog kadra i sl. Postavlja se pitanje: da li se ovim misli da će to i dalje biti Kulturni centar Bar, odnosno, RJ Zavičajni muzej (koji bi za te potrebe morao da donese niz podzakonskih akata/pravilnika i sl. kojima se bliže uređuje data oblast i obezbijedi odgovarajući stručni i ostali potreban kadar) ili neki drugi pravni subjekt kojeg odredi osnivač/Opština Bar? Dvorski kompleks na Toplici zaštićen je integralno kao kulturno dobro od nacionalnog značaja i segmetnisanje u pogledu upravljanja otežavalo bi i degradilo njegov primarni karakter zbog kojeg se štiti i valorizuje kao kulturno dobro

Stav Sekretarijata: Opština Bar kao vlasnik predmetne parcele će definisati najoptimalniji način upravljanja planiranim prirodnim dobrom u najboljem cilju njegove zaštite i valorizacije.

NVO "Gradionica"

- **Uvrštanje dijela parcele 5757/1 KO Novi Bar u sastavni dio predmetnog zaštićenog područja (zeleni pojas do parkinga uz Dom učenika 'Dušan Marović')** Obrazloženje: Cijeli ovaj zeleni potez sastavni je pejzažni i ambijentalni dio zelenog kompleksa koji se stavlja pod zaštitu. Sa jako velikim zelenim fondom, svakako predstavlja logičan niz i dodatno daje na značaju parkovskom području. Nositelj prava nad ovom parcelom je Opština Bar. Takođe, obzirom na trenutnu status degradacije u kojoj se nalazi, integralni tretman od strane predloženog programa bi u značajnom doprinio kvalitetnijem razvoju cijelog ambijenta.

Stav Sekretarijata: Sugestija se ne prihvata. Sobzirom da je parkovski kompleks jedna jedinstvena cjelina ograđena, smatramo da ova katastarska parcela sa zelenim kompleksom ne može biti sastavni dio ovog zaštićenog objekta. To ne znači da se u saradnji sa DOO "Komunalne djelatnosti" i drugim subjektima opštine Bar ovom području ne da dužna pažnja u cilju njegove zaštite i očuvanja.

- **Da se objekat bivše muzičke škole koji se nalazi na istoj predmetnoj parceli 5757/1 KO Novi Bar, a u dogовору са JU KC Bar, osloboди privatnog najma i da mu se vrati funkcija u svojstvu kulture, a uz pomoć Opštine Bar.** Obrazloženje: Trenutno u ovoj istorijskoj zgradi boravi jedna privatna firma čije poslovanje ne zavisi od lokacije. Ugovor br. 1249 iz 23.07.2019. godine a koji je važeći do 23.07.2024. godine, i koji je JU KC Bar potpisao sa istom kompanijom može ostati neprodužen nakon 2024. godine. Ova istorijska zgrada bi mogla da dobije bilo koju funkciju, u svojstvu kulture . Možda jedan kreativni hub u užem gradskom jezgu koji odgovara veličini grada i koji se nalazi u centru, gdje većina stanovništva i kulturnih radnika boravi - za razliku od izazova koji ima trenutni kreativni hub u Starom Baru. Ili može biti objekat u kojem će raditi omladinske organizacije (Bar je sigurno jedna od najbrže rastućih opština sve veći broj mladih može profitirati od omladinskog centra većeg od one prostorije koja im je trenutno dodijeljena u sportskoj hali)

Stav Sekretarijata: Sugestija se ne prihvata. Vasa sugestija u vezu bivse muzicke skole i vraćanja njene funkcije u svojstvu kulture uz pomoc opštine Bar, izlazi iz konteksta zaštite kulturnog i prirodnog dobra Dvorca kralja Nikole koja čini jednu jedinstvenu cjelinu. Navedena studija ne tretira to pitanje, jer se radi o prostoru koji je izvan zaštićenog područja iz 1968 god.

- **Da se na zaštićenom području odradi precizan katastar postojećeg zelenila (manual valorizacije drveća) i da se odrede precizne sanacione i zaštitne mjere za svako drvo.** Obrazloženje: Poznato je da Bar nema precizni katastar zelenila iako je to jedan od instrumenata koji svakako zaslužuje, obzirom da je sigurno jedan od najzelenijih gradova u Crnoj Gori. Pošto se i ovim nacrtom prepoznaje parkovska zona kao područje sa izuzetnom ambijentalnom vrijednošću, koji čine vrijedni primjeri stabala, sugestija je da se sačini precizni katastarski unos svog zelenog fonda (šifriranjem svakog pojedinačnog stabla), kao i da se svakom drvetu pojedinačno odredi precizan nivo sanacije (korijena, stabla i krošnje) kao i tretmana, na kraći i duži period, a koji treba da se obezbijedi u funkciji dugoročnog održavanja fodnda.

Stav Sekretarijata: Sugestija se djelimično prihvata. U programu razvoja ovog Spomenika prirode date su smjernice koje su vezane za obilježavanje svih značajnih predstavnika dendroflore, kao i eventualni nivoi sanacionih mjera pojedinih stabala kako suvih, oboljelih i onih koji prijete urušavanju objekata staklene baste i drugih manjih površina u parku. Precizirano je da se napravi i katalog svih zastupljenih parkovskih autohtonih i alohtonih vrsta kao i predstavnika prizemne flore sa ciljem da se svi posjetiocu na ovaj način mogu upoznati sa vrijednim biodiverzitetom ovog područja.

- **Da se uradi sanacioni projekat drenaže i odvoda atmosferskih voda u samom arboretumu iza Dvorca.** Obrazloženje: Obzirom da se godinama unazad može primijetiti sakupljanje vode, nakon padavina, na prostoru parka dolazi do natapanja tla vodom u produženim periodima, a to teren čini poroznjim i rastresitijim. Ovo predstavlja poseban rizik ako se uzme u obzir da su obilne kiše često praćene i jakom burom koja nerijetko obara čak i mlađa i otpornija stabla.

Stav Sekretarijata: Sugestija se prihvata. Sanacioni projekat drenaže i odvoda atmosferskih voda u ovom zaštićenom prostoru kao i revitalizacija postojeće fontane. U studiji je navedena izgradnja sistema za navodnjavanje, kap po kap ili sistem u kombinaciji sa prskalicama.

- **Litimiranje izgradnje bilo kakvih objekata u ovom području i omogućavanje gradnje jedino za potrebe kulture (zgrade muzeja ili drugih kulturnih ustanova), te objekata koji će biti isključivo u javnom vlasništvu.** Obrazloženje: Svjedoci smo prekomjerne gradnje u svim zonama grada i ogromnog građevinskog pritiska na centralne i limitrofne oblasti Bara. Sa povećanjem stambene izgradnje, smanjuje se i kapacitet i dostupnost površina za razvoj projekata koji su od javnog značaja. Ova zona u Baru je izuzetno atraktivna za građevinke preduzetnike i treba limitirati mogućnost uticaja finansija na sve manji broj dostupnih lokacija koje su u vlasništvu Opštine ili države a koje su tako centralno

situirane. Predmetna cjelina ima odlike od ambijentalnog i kulturnog značaja za cijeli grad i kao takvu i njen razvoj mora pratiti istu namjensku logiku.

Stav Sekretarijata: Sugestija se ne prihvata. Ne odnosi se na zaštićeno područje jer se u njemu programom razvoja u narednom periodu ne predviđa izgradnja bilo kakvog objekta. Dvorski kompleks sa pratećim objektima je sasvim dovoljan za zadovoljavanje svih potreba koje se odnose na savremenu kulturnu, ekolosku, ambijentalnu i turističku funkciju i valorizaciju ovog prostora.

- **Osloboditi Staklenik u zapadnom dijelu arboretuma i povratiti mu funkciju zimske bašte tj. omogućiti stvaranje staklene bašte.** Obrazloženje: Ovaj objekat je kao poseban prepoznat i od strane kreatora ove Studije, i izdvojen kao jedinstven u Crnoj Gori. Ova staklena bašta može biti ogledna učionica za đake svih škola u Baru. Smisao ove sugestije nije samo dobijanje ogledne učionice za biologiju i/ili poljoprivredne tehničare, već i da vrati prvobitni duh i smisao objektu koji je sastavni dio Dvorca kralja Nikole. Ovaj prostor bi ujedno mogao djelimično preuziti funkciju onih objekata koji su ovom studijom predviđene za izgradnju (centar za posjetioce i dr.), te se određeni troškovi mogu značajno smanjiti. Ovu sugestiju bi bilo dobro iskoordinisati sa Centrom za supropske kulture i drugim relevantnim institucijama koje mogu pomoći u povraćaju prvobitne funkcije staklene bašte.
- **Stav Sekretarijata:** Sugestija se djelimično prihvata. Upavljač će kroz izradu Plana upravljanja trebao da razmišlja pa bi pomenuti objekat bi mogao biti i centar za posjetioce, učenike gdje bi se informisali o sadržajima kulturnog i prirodnog zaštićenog područja.

DOO “De wine company“ dostavila je sugestije na Nacrt Studije sa ciljem upoznavanja sa problemima koji se nalaze u neposrednoj blizini objekta “Knjaževa bašta”. Uz sami objekat nalazi se nekoliko velikih drveća koja su dotrajala i prijete da padnu i uruše objekat, koji svi znamo da je od velikog regionalnog značaja, kao kulturni spomenik i istorijsko naslede Crne Gore i Bara. Zeljeli bi da naglasimo i da neposredni dio zelenila, visegodišnjih biljki i sezonskih, dosadujemo, đubrimo i orezujemo i vidno se razlikuje od ostatka park a koji se nalazi u jako lošem stanju, gdje je mnogo drveća palo, što od nemarnosti, što od starosti i jakih vjetrova, jer već niko godinama ne sadi novo drveće i ne uređuje park.

Naglašavamo još jednom kako loše stanje objekta koji prokišnjava i kojem od svake veće kise prijeti da poplavi, sto se desilo vec nekoliko puta i sa ovim svim je upoznat i JP “Kulturni centar”. Imamo sve dozvole za rekonstrukciju i restauraciju objekta i nekoliko dopisa kako Kulturnom centru tako Opštini i Upravi za zaštitu kulturnih dobara.

Stav sekretarijata: Izradom Plana upravljanja definisće se adekvatne mjere u cilju zastite i očuvanja biljnog fonda i objekata koji se nalaze u zoni zaštićenog prorodnog dobra.

Bar, 24. oktobar 2022. godine

**SEKRETARIJAT ZA KOMUNALNO-STAMBENE
POSLOVE I ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE**